

HELSINGBORG

2020-10-20
PROGRAM
DNR: 00425/2020
SID 1(8)

Helsingborgs stads program för nationella minoriteters rättigheter

PROGRAM

PLAN

POLICY

RIKTLINJER

Helsingborgs stads styrdokument

Aktiverande

syftar till förändring och utveckling

PROGRAM – anger långsiktiga ambitioner och viljeinriktningar

PLAN – anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar

Normerande

reglerar befintlig verksamhet och vårt förhållningssätt till en given situation

POLICY – anger principer och vägledning

RIKTLINJER – anger absoluta gränser och ska-krav

Innehållsförteckning

- 1 Helsingborgs stads vision
- 2 Bakgrund
 - 2.1 Sveriges minoritetspolitik och lagstiftning
 - 2.2 Sveriges nationella minoriteter
 - 2.2.1 De nationella minoriteterna i Helsingborg
- 3 Helsingborgs arbete för nationella minoriteters rättigheter
 - 3.1 Organisation och ansvar
 - 3.2 Rätten till information
 - 3.3 Samråd
 - 3.4 Aktivitetsplaner
 - 3.5 Uppföljning och revidering
- 4 Kärnområden
 - 4.1 Revitalisering av minoritetsspråken
 - 4.2 Utbildning/skola
 - 4.2.1 Alla elever ska ha kunskap om nationella minoriteters kultur, språk, religion och historia

Beslutat av: Kommunfullmäktige

Datum: 20 oktober 2020, § 149

Dokumentet gäller för: Stadens samtliga nämnder och förvaltningar

Dokumentansvarig: Kulturnämnden

1 Helsingborgs stads vision

År 2035 ska Helsingborg vara den skapande, pulserande, gemensamma, globala, balanserade staden för invånare och företag.

I Helsingborg är vi delaktiga i stadens utveckling och bestämmer själva över våra liv. I Helsingborg finns samspel och mångfald. Här finns gemenskap, jämlikhet, tolerans och lika möjligheter för alla invånare.

2 Bakgrund

2.1 Sveriges minoritetspolitik och lagstiftning

Den svenska minoritetspolitiken utgår från Förenta Nationernas (FN) mänskliga rättigheter och allas lika värde. Syftet är att stärka de nationella minoriteternas rätt till inflytande och att stödja bevarandet och utvecklandet av de historiska minoritetsspråken.

Den reformerade regeringsformen trädde i kraft den 1 januari 2011 och slår i 1 kap. 2 § fast att: *"samiska folkets och etniska, språkliga och religiösa minoriteters möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv ska främjas"*.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (SFS 2009:724) trädde i kraft den 1 januari 2010 och ersatte tidigare lagstiftning. Lagen innehåller ett grundskydd för samtliga fem minoriteter (§ 3-5) och ett utökat skydd för sverigefinnar, tornedalingar och samer (§ 6-18).

Denna lag reviderades den 1 januari 2019 så att rättigheter och skyldigheter stärktes ytterligare. Kommunerna och regionerna är t.ex. skyldiga att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete och dessa ska på begäran kunna lämnas ut till den myndighet som har uppföljningsansvar för lagen.

I lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk hänvisas till språklagen (SFS 2009:600) som trädde i kraft den 1 juli 2009.

2.2 Sveriges nationella minoriteter

Sveriges fem nationella minoriteter är samer, judar, romer, tornedalingar och sverigefinnar.

Den samiska minoritetens status som ursprungsfolk bekräftas genom den reformerade regeringsformen som trädde ikraft 2011. 2007 antog FN en deklaration om urfolkens rättigheter som Sverige har ställt sig bakom.

De nationella minoriteterna kännetecknas av:

En uttalad samhörighet och en (i förhållande till resten av befolkningen) icke dominerande ställning i samhället.

En religiös, språklig, traditionell och/eller kulturell tillhörighet.

En vilja och strävan att behålla sin identitet.

Historiska och långvariga band med Sverige.

2.2.1 De nationella minoriteterna i Helsingborg

I Helsingborgs stad finns samtliga fem nationella minoriteter representerade i varierande omfattning. Det finns inte och får inte finnas register över invånares nationalitet. Därför finns det inte några exakta siffror för hur många personer från respektive nationell minoritet som finns i Helsingborg.

Flera av de nationella minoriteterna har föreningar och nätverk för att driva frågor de anser är viktiga.

3 Helsingborgs arbete för nationella minoriteters rättigheter

3.1 Organisation och ansvar

Kulturnämnden har samordningsansvaret för Helsingborgs stads arbete med att tillgodose nationella minoriteters rättigheter. Barn- och utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden och arbetsmarknadsnämnden är viktiga medaktörer i arbetet. Minoritetslagstiftningen omfattar alla förvaltningsmyndigheter vilket innebär att samtliga kommunens nämnder och förvaltningar berörs av lagstiftningen och ska arbeta för de nationella minoriteternas rättigheter.

3.2 Rätten till information

En viktig del i lagstiftningen är att minoriteterna får information om sina rättigheter. Helsingborgs stad har som målsättning att varje person i Helsingborg som identifierar sig så som tillhörande någon av de nationella minoriteterna ska ha kunskap om sina rättigheter enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Helsingborgs stad ska informera minoriteterna om sina rättigheter. Information ska lämnas generellt om gällande lagstiftning och specifikt kring de berörda områdena utbildning, äldreomsorg och kultur.

Informationen ska lämnas muntligen och skriftligen i personliga kontakter och via webben.

Informationen ska om möjligt lämnas på minoritetsspråken.

3.3 Samråd

Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor. (SFS 2009:724)

Helsingborgs stad ska samråda med de nationella minoriteternas representanter kring övergripande och strategisk planering. Ett samråd kan initieras av samordnande förvaltning eller av minoritetsgrupperna vid frågor som berör de nationella minoriteterna.

3.4 Uppföljning och revidering

Helsingborgs stads program för nationella minoriteters rättigheter ska löpande följas upp i samråd med de nationella minoriteterna. Uppföljning ska ske genom samrådsmöte i storgrupp med representanter från respektive minoritetsgrupp och berörda nämnder och förvaltningar i staden. Uppföljningssamråd i storgrupp ska hållas en gång per år. Kulturnämnden ansvarar för att kalla till uppföljningsmöte.

Vid revidering av detta program ska kulturnämnden ansvara för att revidering sker i samråd med de nationella minoriteterna och andra berörda nämnder.

4 Kärnområden

4.1 Bevarande och utveckling av minoritetsspråken (språkrevitalisering)

Bevarandet och utvecklingen av minoritetsspråken sker genom aktivt engagemang från minoriteterna själva. Helsingborgs stad ska stödja genom att;

- erbjuda modersmålsundervisning på minoritetsspråken när det efterfrågas,
- lämna information om minoritetslagstiftningen och minoriteternas rättigheter på minoritetsspråken, samt
- sträva efter att tillgängliggöra litteratur på minoritetsspråken på stadens bibliotek

4.2 Skola och fritid

Representanter för skol- och fritidsförvaltningen ska medverka i framtagandet och utvecklandet av aktivitetsplaner för de minoriteter som uttrycker behov och önskemål inom området. Skol- och fritidsförvaltningen ska delta i samråd med representanter för nationella minoriteter vid frågor som berör minoritetsspråk och lagen om nationella minoriteter.

4.2.1 Alla elever ska ha kunskap om nationella minoriteters kultur och historia

Enligt *Läroplan för grundskolan och gymnasiet 2011* (Lgr11) ska varje elev ha kunskap om de nationella minoriteternas historia och kultur.

4.2.2 Utökad rätt till modersmålsundervisning

Modersmålsundervisning ska erbjudas för elever som begär det även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet. Det räcker att en elev i kommunen önskar undervisning i modersmålet. Skolan har ett utökad ansvar att erbjuda modersmålsundervisning om eleven tillhör någon av de nationella minoriteterna. De

fem nationella minoritetsspråken är jiddisch(judar), romani chib(romer), samiska(samer), sverigefinnar(finska) och tornedalingar(meänkieli). För romani chib och samiska gäller modersmålsundervisning alla dialektvarieteter.

4.3 Vård och omsorg

Representanter för vård- och omsorgsförvaltningen ska medverka i framtagandet och utvecklandet av aktivitetsplaner för de minoriteter som uttrycker behov och önskemål inom området. Vård- och omsorgsförvaltningen ska delta i samråd med representanter för de nationella minoriteterna utifrån aktivitetsplan inom de områden där respektive minoritet uttrycker behov och önskemål och som berör lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Personer som tillhör någon av de fem nationella minoriteterna, såväl vårdtagare som anhöriga ska om möjligt ges tillfälle att bevara och uttrycka sig på sitt språk och sin kultur (till exempel litteratur, mat, musik) inom äldreomsorgen.

Äldreomsorgens ambition är att erbjuda den som begär det att få hela eller delar av sin vård och omsorg på sitt språk. Där det finns behov ska det eftersträvas att rekrytera personal som behärskar minoritetsspråk.

Vård- och omsorgsförvaltningen ska arbeta för att utveckla sin information på minoritetsspråken genom informationsmaterial, webbsidor med mera.

4.4 Kultur

Kulturförvaltningen ska delta i samråd med representanter för de nationella minoriteterna inom de områden där respektive minoritet uttrycker behov och önskemål och som berör lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Kulturförvaltningens verksamheter ska inom sina respektive områden medverka i framtagande av aktivitetsplaner samt främja de nationella minoriteternas språk och kultur för de minoriteter som uttrycker önskemål inom området.

Kulturförvaltningen ska också på andra sätt inom sitt ansvarsområde verka för att synliggöra och bidra till kunskap om de nationella minoriteterna i Helsingborg.

